

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. III. Consilia perfectionis, quæ ad modum præcepta seruandi spectant
meliorem semper præferendo

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

quæ cæteras virtutes menti inferit, eam impellens ad obediendum in quamcumque materia, non solum quando expressum adest Domini præceptum; sed etiam cum eiusdem voluntatis aliquod habet indicium: talia autem indicia sunt consilia, quæ ipse proposuit, & occultæ Spiritus Sancti inspirationes, quibus electos suos permouet, & excitat, ut quotidie crescant de virtute in virtutem, donec in omnibus perfecti euadant. Quod si talis esse desideras, magno honori tibi tribues, quod ad eum sis Deo tuo obediens, ut illam eius voluntatem semper facias, quam Sanctus Apostolus vocat, non solum *bonam*, sed etiam *bene placentem & perfectam*, quæ id quod melius ac perfectius est, respicit: adeoque appetes huius Deo tuo exhibendæ Obedientiæ cibum, ut multo plura semper facias, quam ille iubeat; & cum consilij opera tibi inspirauerit, eam inspirationem amplecteris, eod quod indicium sit diuinæ eius voluntatis, quæ quodammodo rogat & precatur, quod potuisset iubere; ut tuæ obedientiæ perfectionem, id præstado, magis manifestes; maiorque tibi sequatur gloria ex eo, quod ita feceris. Attende autem, licet verum sit, quod Ecclesiasticus dixit: *nihil dulcius esse, quam respicere in mandatis Domini*, & ea exequi, tamen etiam verissimum, quod Salomon dixit: *ut Sicut unguento & variis odoribus delectatur cor, ita bonis amicis non solum animam dulcorari*. Cum autem nullus sit melior amicus, quam Deus; nec vllus plura amicitia indicia & opera nobis exhibeat, quam Christus: ideo nulla consilia animam nostram magis afficiunt ac dulcorant, quam ipsius; quæ si custodieris, delibabis huiusmodi dulcedinē, quæ non erit exigua obedientiæ tuæ merces.

CAPVT III.

CONSILIA PERFECTIONIS, QUÆ AD MODVM

Præcepta seruandi spectant meliorem semper preferendo.

ANHELANTE & aspirante iam corde ad Euangelica consilia amplectenda, ab ijs incipiamus, quæ annexa omnino sunt custodiæ ipsorum præceptorum. Hæc enim duo semper complectuntur: alterum, quod est ipsius præcepti substantia, & ad integram eius custodiam obligat: quam qui transgreditur, culpam maculatur, ac debitæ pænæ subijcitur, quam lex ipsa minatur; alterum pertinet ad modum & rationem eius custodiæ: in qua varij gradus esse possunt, alij alijs præstantiores; quamuis autem nullus teneatur ad optimum eligendum; cupidus tamen perfectionis illum merito deligere deberet: ita ut simul & quod præcipitur, & quod consulitur facias, *amulando* semper (ut ait Apostolus) *charismata meliora*, & excellentiorē tenendo viam, & studendo (ut ait Ecclesiasticus) *in omnibus operibus tuis præcellens esse*. Hoc autem obtinebis, si subiectas regulas & consilia seruaueris.

Et quidem primum, tanquam reliquorum fundamentum esto, ut studeas, quoad poteris, præcepta in eo gradu ac dispositione custodire, ut finem

(Rom. 12. 2.

Inspiratio-
nes diuina
sunt signa
voluntatis
eius.

Eccl. 23. 17

u Pro. 27. 9.

Præcepti
substantia
pænâ hâ
bet.

a 1. Co. 12. 31

Ec. 33. 3.

¶

obtinere possis, ad quem illa diriguntur; tam vltimum, qui est salus & vita æterna; quam huius vitæ, qui est Sanctitas, & charitas, & vnio cum Deo. Si enim lethali peccato sis obnoxius; licebit quidem, (vt ait S. Thomas) præcepta implere audiendi Sacrum, ieiunandi, honorandi parentes, & alia similia; sed propter huiusmodi custodiam præceptorum non promeris vitæ æternam; nec talia opera sufficientes dispositiones sunt ad obtinendâ charitatē. Optimum ergo consilium, ad eadem præcepta perfectè implenda, erit, detestari lethale peccatum, in quo hæres; illudque aliquo perfectæ contritionis dolore abolere; dirigendo ipsam præcepti obseruantiam ad ipsiusmet charitatis finē, iuxta illud Apostoli: *omnia vestra in charitate fiant*; In statu sc. charitatis, & in finē eiusdem; & (quod adhuc excellentius est) etiâ actuali charitate, ita vt ipsa præcepta comiteria actibus dilectionis Dei. Et ob eâ causam, ait idem Sanctus Thomas, duo illa dilectionis Dei, & proximi præcepta, non esse in decem Decalogi præceptis numerata: vt intelligantur, ita in reliquis contineri, vt eorum sint quasi principium & finis. Meritò enim omnia à radice amoris nasci & eundē conseruare, & augere, & tanquam finem suum respicere debent, imò & cum amore seruanda & implenda sunt: & tunc bene custodientur, iuxta S. Augustini sententiam *Sicentis*: breue tibi datur amorem præceptum: *dilige & fac quod vis*: modò omnia cum amore facias.

Ex hoc consilio oritur *secundum*, hoc est præcepta cum ea diligentia esse implenda, vt, quoad fieri possit, similis & conformis sis exemplari ac regulæ in eis positæ, quæ exprimitur verbo illo: *Sicut*, quæ in Sacro Euangelio frequens est valde. Quare si cupias perfectè explere præceptum diligendi proximos: in duo eiusdem exemplaria oculos conijcere debes. Alterum est legis naturalis, iubentis proximos diligere sicut te ipsum; alterum Evangelicæ præcipientis eosdem diligere, sicut Christus eos dilexit; ita vt duplicem hanc dilectionem tanquam regulam & amissim tuæ dilectionis adhibeas cum eâ perfectione, quam inferius Cap. 5. ponemus. Quod si coniugati velint suas obligationes excellenter explere: debent exemplar sequi ab Apostolo propositum, dicente: *Viri diligite uxores vestras, sicut & Christus dilexit Ecclesiam; & mulieres subiectæ sint viris suis in omnibus, sicut Ecclesia subiecta est Christo: eum in modum, quem tunc secundo proposuimus*. Feruentes autē altissimæ perfectionis cupientes ad tria eius exemplaria respicere debent, quæ Sanctum Euangelium indicat, vt studeant e perfecti, & misericordes esse, quemadmodum est Pater noster celestis; g voluntatem Dei in terra facere, sicut fit in celo; & coniunctionem h vniōemq, mutuam cum alijs habere, sicut Pater æternus & filius eius vniti sunt inter se. Quamuis autem ad tantam perfectionem cum æqualitate peruenire sit impossibile, vult tamen ipse D. N. electos suos aspirare ad maximâ similitudinē, quæ illis erit possibilis, absq;

Homo in peccato mortali nihil meretur.

1. 2. q. 100. art. 10.

c. 1. Cor. 16. 14.

22. q. 44. ar. 1. ad 3. & 1-2. q. 100. art. 3. ad 1.

Tract. 7. in Epist. Iohann. 2.

Charitatis perfecta ratio.

d Epist. 24.

Tract. 5. c. 4.

e Mat. 5. 48.

f Luc. 6. 36.

g Matt. 16.

10.

h Iohann. 17.

21.

vlllo

2. 7. q. 154.
a. 3.

*Perfectio
ab/que li-
mite esse
debet.*

i Matt. 5. 6.

k Eccl. 24.

29.

l Prou. 30.

16.

3.

*Omnia ad
gloriam Dei
facienda.*

m 1. Cor. 10.

31.

2. 2. q. 103.

art. 3.

*Præcepta
quasi libere
explenda
sunt.*

villo limite, aut mensura; quæ (teste Sancto Thoma) nunquam in ipso fine, sed in medijs adhiberi debet. Et quemadmodum medicus intendere debet perfectissimam, quam poterit infirmo sanitatem: licet terminû & mensuram ponat in pharmacis & antidotis iuxta proportionem sanitatis, quam intendit: ita nullum limitem præscribere tibi debes perfectionis, quam intendis; siquidem nullum talem voluit, ut tibi proponas, qui te, ad imitandû exemplar infinitè perfectum, extimulat: licet medijs ad eam perueniendi moderatio hæc & mensura adhiberi possit, iuxta cuiusque capacitatem & talenta. Ex quo fit, ut modus excellentissimus implendi præcepta complectatur affectum, ac desiderium interius incomparabiliter superans ipsum opus: nam faciens illud cum omni, quâ possis perfectione, desiderare debes multo perfectius illud facere, quàm re ipsa possis. quasi diceret: o si possem opus hoc hic in terra perficere, sicut Angeli illud in cælo fecerunt. Et hoc est, quod Christus Dominus dixit, *i esurre & sine iustitiam*: ita ut quemadmodum Ecclesiasticus dixit, *et edens, adhuc esurius; & bibens, adhuc sitis*: sitque eiusmodi sitis, ut Sanctus Basilus dixit, affectus quidam ac desiderium insatiabile, quod quemadmodum *l ignis nunquam dicit: sufficit.*

SED quoniam hoc consiliû valde est generale, applicamus nunc illud ad alia particularia, quæ ab eo oriuntur, sit *igitur: regium*; ut præceptum impleas cum actuali intentione gloriæ & honoris ipsius Dei, in eo quod facis: ita ut non facias, quod iuberis, aliquo fine malo: hoc enim esset præcepto vni parere, cum alterius transgressione. Nam, si factum audias, aut ieiunes, ut laudes humanas quæras; licet præceptum Ecclesiæ impleas: humilitatis tamen, rectæque intentionis in actione tua habendæ præceptum transgredieris: nec esse debes contentus qualicumque intentionis bonitate; sed optima & excellentissima, qualem Sanctus Apostolus expressit, cum dixit: *m sine manducatis, sine bibitis, sine quid aliud facitis: omnia in gloriam Dei facite*; & ut illi maxime placeatis & pareatis: nam etiam intentio ipsiusmet obedientiæ est altissima, cum scilicet aliquid fit, ut voluntati diuinæ obediatur. Nam (ut ait S. Thomas) reliquarum virtutum opera, etiam ipsum Martyrium, eo plus apud Deum promerentur, quo magis fiunt ad implendam diuinam voluntatem, quæ suprema est regula omnium voluntatum & operum liberorum. Sed cum hæc Dei voluntas præcepta & consilia complectatur, non erit suprema intentio, præceptis, quâ talia sunt, obtemperare; sed maius erit amoris indicium, ea cum spiritus libertate implere, atque si tantum fuissent consilia hoc est, cum hac cordis dispositione, quod licet non præcepta, sed consilia tantum fuissent, ea voluisses implere, hoc solo nomine, ut ipsi Deo placeres, & idem glorificaretur; dicens ex toto corde tuo: quamuis non adesset præceptum Castitatis & patientiæ, ego hæc magnâ animi mei voluptate

feruacem,

servarem, vt Deus glorificaretur, & illi placerem, sciens hoc ipsi gratum & acceptum esse. Et hic sensus est illius Apostoli sententiæ, n. *Lex Iusto non est posita*: eò quod Iusto ipsa Dei gloria, & quod intelligit eius esse voluntatis, sit tanquam lex: nam etiam non iustus, id fecisset: Et quamuis proprium sit præcepti & legis minis & pœnis vrgere exequutionem, Iustus non indiget huiusmodi legibus, eò quod sponte & promptè faciet, quod illæ præteribunt. Et quamuis hæc videatur excellens perfectio: est tamen multis Iustis valde frequens, ieiunant enim, & Sacris intersunt diebus, quibus ex præcepto tenentur, cum ea dispositione, quod etiam si præceptum non fuisset, æquè eadè ipsi præstitissent. Et hanc ob causam (vt postea dicitur) licet illis, iuramentis & votis se obstringere, ad præcepta Dei custodienda, cum eo animi decreto, quod licet non fuissent præcepta, obstrinxissent se ad ea explenda: eò quod recta ad eò essent, ac iusta.

QUARTVM consilium est, vt quando præcepti materia aliquam habet latitudinem, eligas semper partem meliorem, nunquam verò deteriolem, quemadmodum q. *Abel oblaturus* Deo Sacrificium, elegit *ex grege*, quod optimum erat; cum contra, *Cain* Frater eius *obtulit* deteriores *fructus terra*: & hunc imitabantur illi, de quibus Deus conquelebatur, quod habentes in gregibus suis sanas & scabiosas oves, offerrebant ei scabiosas, & sanas sibi retinebant; & p. *habentes in grege suo masculum*, & votum Deo facientes, immolabant *debile*. Imitare igitur Iustum Abel, & cum Deo sunt decimæ offerendæ, optimum offeras, quod habes; si Eleemosynam facere velis, ne dederis, quod deterius est; & si multum dare poteris, noli manum contrahens parum dare. Si ieiunandum est, possisq; præceptum implere piscibus tantum vescens: noli priuilegio vt vt ouis vescaris; nam illud est exactius, & perfectius, ieiunium, in quo à carnibus & lacticijs abstinetur. Et qui pro te ipso libentius accipis, quod melius & vtilius est tuo honori; aut vt principi tuo illud offeras; æquius omnino est, vt optimum semper eligas, quod eius præcepto & voluntati satisfacias, Iure optimo Scriptura Sacra laudat populi Hebræi pietatē, qui petenti Moyse, vt offerrent, quidquid necessarium esset ad tabernaculum, & cultum Deo exhibendū, q. *obtulit mente promptissima, atq; deuota, quidquid ad faciendum opus tabernaculi, & ad cultum, ac vestes Sanctas necessarium erat, aurum, argentum, lapides & gemmas preciosas, Hyacinthum, purpuram, byssum, & alias magni valoris telas; & in omnibus obtulit preciosissima, quæ habebat.* Et magnus certè fuisset pudor, quod idem populus, qui promptè attulerat *in aures aureas*, quas Aaron petierat ad fabricandum vitulum constabilem; non adferret postea ad Moysen preciosissima quæ haberet, in obsequium veri Dei. Rectū enim erat, vt qui in obsequium mundi, ac Dæmonis tradiderat, quod preciosum erat; traderet, quod optimum, in obsequium ipsius Dei.

Tom. 3.

G

Ad

n. 2. Timot.
1. 9.
S. Thom. ad
2. 2. q. 96
art. 5.

Tract. 2.
cap. 5.

4.

o Gen. 4. 4.

Optima Deo
danda sunt
p. Mal. 1. 14.

q. Exod. 35.
21.

Prompta
omnia offerenda sunt.
1. Exo. 32. 22

Intima præcepti obseruanda sunt.

Ad idem consilium spectat alterum à Cassiano indicatum; vt non satis reputes parere præcepto in eo tantum, quod in cortice, & secundum literam, vt dicitur. præcipit; sed addas præterea, quod illud continet in spiritu, & aliquam cum eo similitudinem habet. Et hac ratione rectè impletur præceptum honorandi parentes, si non solum honor carnalibus exhibeatur; sed etiam spiritualibus, senioribus, prælatis, & principibus, & omnibus proximis, quatenus eos, ex humilitate superiores tibi reputas.

5.

*(Psal. 1. 3.
Eccl. 31. 27.
Tempore suo & sufficienti præceptum est implendum.*

QVINTVM consilium est, vt quando præceptum latitudinem habet in tempore, eligas tibi optimum, & quod maxime expedit ad illud implendum; studendo potius præuenire horam, quam permittere, vt illa elabatur. Iusti enim est (vt ait Scriptura) *fructum suum dare in tempore suo* & *in omnibus suis operibus esse velocem*; vt non ex pigritia differat de hora in horam, quod posset opportuno tempore facere: cuius contrarium facit piger, reijciens audicionem Missæ vsque ad meridiem, & Primæ, & Sextæ horarum recitationem vsque ad noctem. Ad idem consilium spectat sufficientis tempus tribuere implendo præcepto: ne nimium festinetur, & vt alteri alicui rei attendatur, præceptum opus præculcetur. Sunt enim, qui, quasi tempus malè collocetur, quod Missæ audiendæ, & officio recitando tribuitur; ideoque vellet, sacrum breuiter expediri, & officium properandè dici, cum tamen meritò existimare deberent, nusquam tempus melius collorari, quàm in diuinis præceptis explendis: quare licet quadrans horæ sufficeret, vt præcepto, secundum eius rigorem, satisfieret: æquum tamen est, salubre hoc consilium amplecti, vt etiam semihoram, si opus est, expendas, vt actio tua sit rector.

6.

*u Deut. 6. 5.
Mat. 22. 37.
Luc. 10. 27.*

*2. 2. 9. 100.
art. 9.
Bonum ex omnibus viribus faciendum.*

AD hoc ipsum confert aliud consilium, exercendè scilicet virtutem imperatam eo modo, qui in dilectionis Dei præcepto exprimitur, in quo iubetur *v diligere Deum ex toto corde, anima, mente, virtute & fortitudine*; qui modus seruandus etiam est in cæteris virtutibus iuxta cuiusque exigentiam: ita vt animum ad iicias ad eas cum quatuor his conditionibus exercendas: cū omni scilicet cordis tui affectu; cum omni intentione, continuacione, firmitate ac perseuerantia: quæ ad earum perfectionem requiritur, ita vt nihil admittas, quo ab exacta talis præcepti executione retarderis. Quod licet (teste Sancto Thoma) non obliget ad bonum opus præstandum cum proprio ipsius virtutis modo, cum firmitate scilicet, promptitudine, hilaritate, & facilitate: (quo modo illi operantur, qui habitum iam acquisierunt, & consuetudinem operandi) est tamen rationi consentaneum, eum procurare: nec difficile id obtinebitur, nisi ad dilectionem Dei maneat in corde. Nam (vt Sanctus Augustinus ait) amor facilem ac iucundum reddit laborem, qui in implenda voluntate Dei, quem diligit, collocatur; datque firmitatem & constantiam in eo: est enim *x fortis vt mors dilectio; & dura sicut infernus, siue se-*

Cant. 2. 6.

pul-

pulchrum, *amulatio*. Horum omnium multa præclara adducemus exempla in decursu horum Tractatum.

CAPVT IV.

CONSILIA CIRCA OCCASIONES TRANSGREDIENDI PRÆCEPTA remouendas, etiamsi alia licite sint, & iniuria aliqua ferenda.

VT QUÆ hæc sunt in effectum deducantur, vlteriùs adhuc est progrediendum, aliaq; consilia seruanda, ad remouendas occasiones impingendi ac deficiendi in explendis præceptis. Eodem enim tendunt quatuor insignia documeta, quæ Christus D.N. in sermone habito in monte tradidit. Præcipue solemnissimum illud, cum dixit: *a si oculus tuus dexter scandalizet te, erue eum; & si dextera manus tua scandalizet te, abscinde eam, & proiice ab te. expedit enim tibi, ut pereat unum membrum tuorum: quam totum corpus tuum eat in gehennam.* Quamuis autem hoc dixerit contra occasiones & pericula amittendæ castitatis, ut potè frequentiores, magisque horredas; (vt suo loco videbitur) postea tamen vniuersim loquutus est, & ad rem quamlibet idem documentum extendit; quæ peccandi adfert occasionem. Aduertit autem Sanctus Petrus Apostolus (vt refert S. Clemens) non dixisse Saluatorem nostrum: si oculus aut manus tua scandalizauit te; sed, si scandalizat, & prouocat ad peccandum: quia non vult, te expectare donec cecideris, & transgressus fueris præceptum; sed, vt tempestiue, & quando periculum imminet; aut apparet tetatio, eam remoueas: ne desis in eo, ad quod teneris. Nec meminit oculi, aut manus sinistrae, sed expressit dexteram, quæ magis est necessaria, & plura estimatur, vt intelligas, quamcumq; personam, aut rem aliam, etiamsi valde necessaria videatur, aut valde sit preciosa, esse reiiciendam, si occasionem adferat, præceptum aliquod transgrediendi. Simul etiam monere voluit, duplex esse occasionum, nos scandalizantium genus: quædam per oculum & sinistram manum significatas, eo quod aperte sint prauæ, & obliquæ, quæ nos rectè & manifestè ad peccatum impellunt: quarum non fuit opus meminisse: cum idem ipsum præceptum, prohibens peccatum, iubeat remoueri manifestum eius periculum, præsensque ac proximum ad illud perpetrandum impellens discrimen: & hoc nomine falsus amicus, consiliarius, siue magister, qui prauam aliquam doctrinam consiliumue ob sensuales aliquos terrenos, & inanes fines tradit, sinister oculus appellatur: quia prauis huiusmodi rebus sinister prauæ intentionis oculus alitur & fouetur. De quo Saluator dixit: *b Si oculus tuus nequam fuerit, totum corpus tuum tenebrosum erit: quem nisi planè eruas, omnino peribis.* Manus sinistra, censetur peccati complexi; aut ad illud perpetrandum auxiliū præbens, aut inducens,

I.
a Mat. 5. 29
Eccl. 8.
Tract. 2. 6. 9

Lib. 7. recognitio. prope finem.

Aperta occasiones scandalizati.

b Mat. 6. 23